

Het project Koeien & Kansen is een samenwerkingsverband van 16 melkveehouders, proefbedrijf De Marke, Wageningen UR en adviesdiensten. Op verzoek van het ministerie van LNV en PZ brengt het project voor de Nederlandse melkveehouderijsector de milieukundige, technische en economische gevolgen in beeld van de implementatie van toekomstig milieubeleid. Deze verkenning biedt de mogelijkheid de wetgeving te evalueren, voorstellen tot verbetering te onderzoeken en de sector te informeren over kosteneffectieve bedrijfsaanpassingen. De resultaten van Koeien & Kansen vindt u op de website: www.koeienenkansen.nl. Voor vragen kunt u mailen naar: info@koeienenkansen.nl.

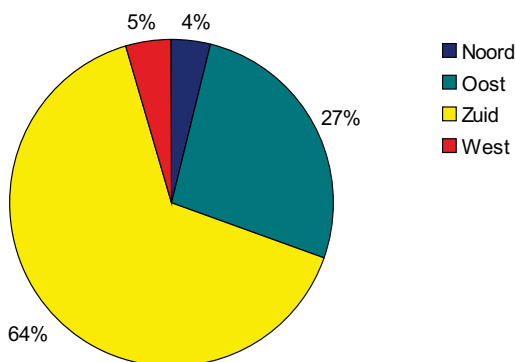
Van Excretiewijzer naar Excretiewijzer PLUS

Uit een analyse van 130 bedrijven blijkt dat gebruik van de excretiewijzer zo'n 250 m³ mestafvoer bespaart en het boer-boertransport met 20% beperkt. De excretiewijzer geeft nu ook beter inzicht in de mogelijkheden om via management de excretie te verlagen. Daarvoor is het programma uitgebreid. De eerste versie van de 'Excretiewijzer PUS' is beschikbaar op de website van Koeien & Kansen.

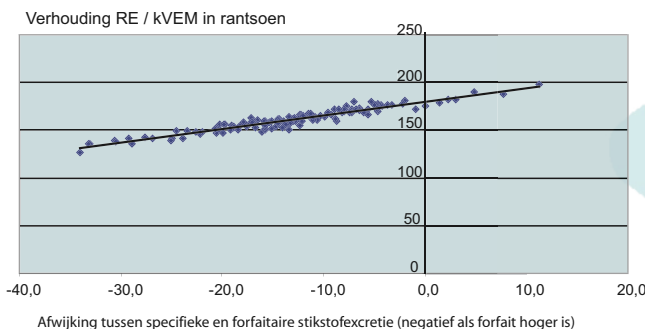
Analyse 130 excretierapporten

De praktijk maakt volop gebruik van de door Koeien & Kansen ontwikkelde excretiewijzer. Dat is goed nieuws. Maar het roept ook vragen op. Om er een paar te noemen: wat voor soort bedrijven gebruiken het, welk voordeel behalen ze, hoe sturen ze op een geringe excretie, kun je een beeld krijgen van de beste management-aanpassingen?

Koeien & Kansen heeft met medewerking van Countus, DLV, Forfarmers, Gibo en ZLTO de resultaten van 130 excretiewijzers van praktijkbedrijven op een rij gezet. De 130 bedrijven vormen een redelijk afspiegeling van de regio's waar we het soort bedrijven verwachten die mogelijk baat hebben bij de excretiewijzer (figuur 1).

Figuur 1 Regionale verdeling van de bedrijven die voor 2006 de Excretiewijzer hebben ingevuld.

Figuur 2 De relatie tussen de verhouding RE/kVEM in het rantsoen en het verschil tussen de specifieke en de forfaitaire N excretie.

gels zoals vastgelegd in de 'Handreiking melkveehouderij' van LNV. De excretiewijzer geeft ook inzicht in de mogelijkheden om via management de excretie te verlagen. De data van de 130 excretiewijzers hebben we gebruikt voor een uitgebreide analyse naar mogelijke relaties tussen de stikstof- en fosfaatexcretie en beschikbare kenmerken, bijvoorbeeld rantsoenkenmerken als stikstof- en fosforgehalte, melkureumgehalte en productie-intensiteit. Uit de analyse komen als de drie beste kenmerken om op te sturen naar voren: (1) de verhouding ruweiwit/kVEM in het rantsoen (figuur 2), (2) het stikstof- en fosforgehalte in het rantsoen en (3) de efficiëntie waarmee de stikstof en fosfor in het voer wordt omgezet in stikstof en fosfor in melk.

Van rekentool naar managementinstrument

Hoe een veehouder het meest effectief op deze kenmerken moet sturen, is afhankelijk van de bedrijfssituatie. Hiervoor is de dataset niet toereikend. Als voorbeeld, we weten dat het stikstofgehalte van het rantsoen verandert door gras te vervangen door snijmaïs. Maar in de dataset ontbreekt het verband tussen aandeel gras en stikstofexcretie, omdat ook het stikstofgehalte van andere voedermiddelen daarbij belangrijk is – en die zijn niet gelijk voor alle bedrijven. Eenzelfde redenering geldt voor melkureum. Voor sturing moeten we daarom op bedrijfsniveau kijken. De hiervoor benodigde detailinformatie over de individuele bedrijfsvoering is sinds kort beschikbaar via een aanvulling op de excretiewijzer. Het betreft de eerste versie, die zich nog verder zal ontwikkelen. Deze uitgebreide excretiewijzer is als Koeien & Kansen-product via internet beschikbaar. Om het verschil met de eerste excretiewijzer (de uitwerking van de Handreiking melkveehouderij), die alleen de specifieke en de forfaitaire excretie berekent, duidelijk te maken, is de naam omgedoopt in 'Excretiewijzer PLUS'.

Léon Šebek,
Animal Sciences Group, Wageningen UR

Nieuw verschenen

Rapport 35, "Ammoniakemissie uit melkveestallen van Koeien & Kansen-bedrijven en De Marke; resultaten van diverse, korte meetseries, auteurs: M.C.J. Smits en J.W.H. Huis in 't Veld.

Rapport 36 (PRI-nr. 132), "Stikstofmineralisatie op melkveebedrijf 'De Marke', Analyse van waarnemingen en van hun betekenis voor het management", auteurs: J. Verloop, G.J. Hilhorst en J. Oenema.

Rapport 37, "Gevolgen nieuw mestbeleid voor Koeien & Kansen-bedrijven in 2005", auteurs: Izak Vermeij, Michel de Haan en Barend Meerkerk.

Rapport 38 (PRI-nr. 134), "Gebruiksnormen van meststoffen in de praktijk, getoetst in 2004 en 2005", auteurs: Jouke Oenema, Falentijn Assinck, Koos Verloop, Gerard Velthof en Frans Aarts

De rapporten zijn gratis te downloaden van de website.

Goed mineralenmanagement levert nog steeds geld op

Het zijn vooral de bedrijven in het zuiden en oosten van het land die mogelijkheden zien om via de bedrijfsspecifieke excretieberekening hun verplichte mestafvoer te verlagen. De 130 bedrijven hebben in 2006, ten opzichte van de forfaits, de mestafvoer kunnen verlagen van gemiddeld 710 m³ naar 460 m³. Daarbij kon ook nog eens het boer-boertransport toenemen van 27% naar 46% van de mestafvoer. Dat zijn mooie cijfers. Ze geven aan dat met goed mineralenmanagement geld is te verdienen en dat dergelijke instrumenten nu en in de toekomst een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan effectief een betaalbaar milieubeleid.

Gelijktijdig voert Koeien & Kansen de technische evaluatie van de Handreiking uit over de jaren 2006 en 2007. Die evaluatie moet met argumenten onderbouwen dat de Handreiking een goede schatting van de werkelijke stikstof- en fosfaatexcretie geeft, zodat de Handreiking een blijvend beleidsinstrument kan worden.

Sturen op verhouding ruweiwit en energie meest effectief

Maar de excretiewijzer kan meer dan alleen het berekenen van de excretie volgens de rekenre-

Colofon

Redactie: Eddy Teenstra
Communication Services,
Wageningen UR

Vormgeving:
Communication Services,
Wageningen UR

Druk: Drukkerij Cabri B.V., Lelystad

De nieuwsbrief is gratis aan te vragen bij het secretariaat. Overname van artikelen is toegestaan mits voorzien van duidelijke bronvermelding.